

KANDIDAT

538

PRØVE

JUS2009 1 Privatrett II

Emnekode	JUS2009
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	13.06.2023 07:00
Sluttid	13.06.2023 13:00
Sensurfrist	04.07.2023 21:59
PDF opprettet	16.05.2024 06:47

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Informasjon eller ressurser

Seksjon 2

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
1	Praktikumsoppgave	Langsvar

Seksjon 3

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
2	Teorioppgave	Langsvar

Henrik og Ingrid Nilsen kjøpte det tidligere gårdsbruket Sletten gård. Henrik betalte 112 358 kroner, mens Ingrid bidro med 132 134 kroner. Nilsen fikk opplyst at grensen mot nord fulgte av avtale med eier av Solvang gård og at grensen mot Skogheim i vest var markert i terrenget. Sletten gård hadde vært en storgård i bygda siden sent på 1700-tallet, men nå var det flere tiår siden det hadde blitt drevet gårdsdrift på stedet. Jordene var forpaktet bort, mens fjøs og låve stod tomme. Eiendommen hadde lenge kun blitt brukt som fritidsbolig. I årenes løp hadde det blitt fraskilt mange eiendommer, slik at Sletten gård ikke omfattet et like stort areal som på 1800-tallet.

Med tanke på eiendomsgrensene mot Granmoskogen i nord, havnet Nilsen snart i diskusjon med naboen, Erling Hagen. Nilsen mente eiendomsgrensene måtte gå der matrikkelen viste at grensen gikk. I forbindelse med en skylddeling i 1979 hadde Hagens eiendom, Solvang gård, blitt skilt ut fra Sletten gård. Siden oppmålingen var såpass ny av dato, måtte den legges til grunn, mente Nilsen. Hagen innrømmet at grensene hadde vært slik i 1979, men at hans behov for jord noe lenger sør førte til at grensene ble flyttet ned til Glimelva – og at det var her grensene nå gikk. Hagen viste til en signert avtale mellom seg og tidligere eier av Sletten gård fra 1981. Ved avtalen er lagt et kart hvor elven var markert som eiendomsgrensen. Den avtalen og det kartet spilte ingen rolle, mente Nilsen, fordi det ikke hadde blitt gjort endringer i matrikkelen. Hagen mente at matrikkelen ikke har positiv troverdighet, de reelle eierforholdene måtte derfor legges til grunn.

I tilfelle grensen skulle trekkes så langt ned som til elven, måtte grensen mellom eiendommene anses for å ligge i elvebredden mot nord. Glimelva var en svært attraktiv og verdifull lakseelv. Det gav ingen mening at Sletten gård skulle gi fra seg noen rettigheter i denne elva. Lakserettighetene må i dag være verdt mer enn naboeiendommen var i 1979, sa Nilsen. Det kunne så være, svarte Erling Hagen, men når det er usikkert om en eiendomsgrense går i eller ved elven, må den regnes for å gå i elven.

Mot vest oppstod det også uenigheter om grensedragningen mot naboeiendommen (se illustrasjon nedenfor). Her skrånet terrenget opp mot et platå. På toppen av platået lå Skogheim gård som ble utskilt fra Sletten gård i 1904. Langs skråningen gikk det fra gammelt av et dyretråkk. I dag var det få ville dyr i området til å benytte tråkket, men turgåere og sauer hadde holdt tråkket i hevd. Ovenfor tråkket var det synlig to varder som utgjorde slutten på en lengre varderekke som strakk seg innover i fjellet. Disse hadde stått der så lenge noen nålevende i bygda kunne huske. I området nedenfor dyretråkket befant det seg rester av et gammelt gjerdet som strakk seg fra sør mot nord.

Erik Skogheim, nåværende innehaver av Skogheim gård, mente at grensen gikk langs restene av det gamle gjerdet. Hva skulle poenget med å sette opp et gjerde her være om det ikke var å markere eiendomsgrensene? Nilsen sa at et poeng kunne være for å holde egne husdyr innenfor gjerde, eller andre dyr borte fra gårdstunet. Dessuten var det ikke lett å finne et egnet sted for et gjerde i denne skråningen. Det var dels steinete og dels gjengrodd i området.

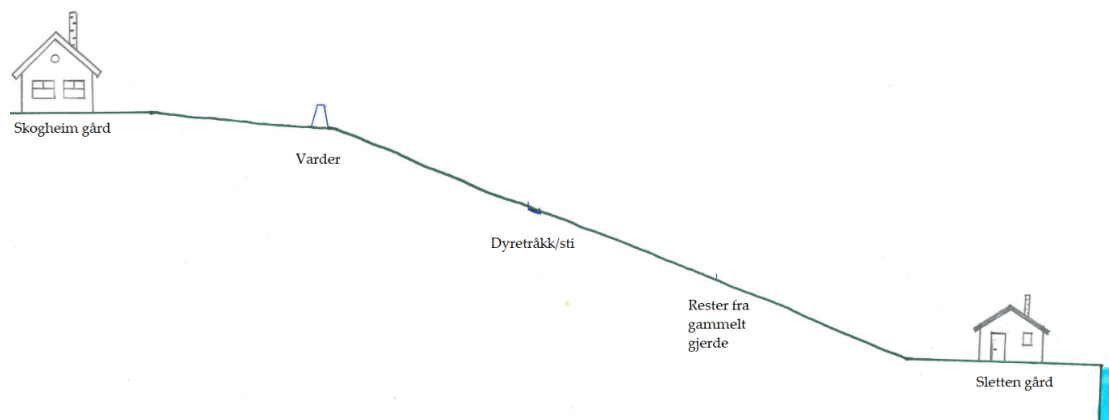
Nilsen var sikre på at eiendommen strakk seg opp helt til varderekken på toppen av bakken, men sa seg enig i at det ikke forelå dokumenter som sa hvor grensen gikk. Nilsen, som hadde studert jus, mente at man måtte til bakgrunnsretten for å finne ut hvordan grensen skal trekkes i slike tilfeller. Og her kunne marbakkeregelen komme til anvendelse, mente hun. Fra et beskjedent fall frem til vardene får bakken en knekk og faller ned med et fall på omtrent 1:4. Dette fallet kvalifiserer som marbakke, sa Nilsen og mente at marbakkeregelen tilsa at Skogheim kun eide til der terrenget knekker nedover, samme knekk som varderekken går langs. Samlet sett var det mest nærliggende at varderekken markerte eiendomsgrensen. Skogheim var ikke

enig. Så langt opp i skråningen kunne ikke grensen under noen omstendighet trekkes. Varderekkene, mente Skogheim, var for å vise folket vei over fjellet til bygda.

Man måtte også hensynte dyretråkket, mente Erik. Lenger opp i skråningen enn hit kunne eiendomsgrensen ikke under noen omstendighet trekkes. Folk og fe hadde så lenge han kunne huske benyttet dyretråkket og området ovenfor som sitt eget. Da Skogheim ble skilt ut fra Sletten gård, var det allerede et dyretråkk der, og dette var et mer nærliggende alternativ til eiendomsgrense enn varderekkene. Skogheim gård hadde alltid hatt behov for å benytte dyretråkket for å komme ned til Glimelva. Husdyr fra Sletten gård aldri hadde hatt bruk for tråkket. Nilsen nektet å tro på at eierne av Sletten gård kunne ha gitt fra seg eiendomsretten til skråningen. Både vegetasjonen og steinmassene utgjorde ressurser Sletten gård kunne nyttiggjøre på 1800-tallet og ut over i det 20. århundre. Dessuten hadde Skogheim gård store skogsområdet tilgjengelig mot vest. Det gav derfor best mening for Sletten gård å holde tilbake alt arealet nedenfor vardene. Bjørketrærne i området står nært gårdshuset på Sletten, og bjørk gir god vinterved. Sletten går hadde neppe kvittet seg med denne fordelene ved utskilling av Skogheim gård, mente Nilsen.

Henrik og Ingrid ble ikke enige om hvordan de skulle legge opp parkering på Sletten gård – ei heller hvordan hovedhuset burde males. Henrik ønsket seg parkering inne på tunet, nært hovedhuset og mente at det var best i samsvar med historien på stedet å male hovedhuset hvitt. Ingrid ville ikke ha bilene så nært hovedhuset og foreslo å parkere dem et stykke bortenfor. Hovedhuset ønsket hun å male okergult. Uenigheten ble til slutt så alvorlig at Henrik ville selge seg ut av fritidsboligen. Erik Skogheim ønsket å kjøpe Henriks andel i gården og kom med et tilbud Henrik ikke kunne si nei til, men dette motsatte Ingrid seg og krevde selv å få kjøpe andelen til den samme prisen.

Løs de rettslige spørsmål oppgaven reiser.

1 Praktikumsoppgave

Løs de rettslige spørsmål oppgaven reiser.

Skriv ditt svar her

Opgaven reiser flere problemstillinger, disse vil bli behandlet hver for seg.

Del 1:

Tvistens står mellom Henrik og Ingrid Nilsen (heretter Nilsen) og Erling Hagen (heretter Hagen).

Den overordnede problemstillingen er hvor eiendomsgrensen mellom dem går.

Det rettslige grunnlaget for å løse denne tvisten følger av ulovfestet rett.

Det følger av langvarig rettspraksis at ved fastleggelse av eiendomsgrenser kan det ses hen til til de topografiske forhold, hva som hører naturlig til hver av eiendommene, forholdene ellers, skylddelingsdokumenter og oppmålingsforretning.

Nilsen anfører prinsipielt at eiendomsgrensene i nord mot Hagen måtte gå der matrikkelen viste at grensene gikk.

Det grunnleggende hensynet bak eiendomsregistrering er å sikre klare eiendomsgrenser, jf. Matrikkellova §1. På den måten vil man hindre en eventuell konflikt mellom eiendommene.

Hensynet bak eiendomsregistrering og at eiendommen er registrert taler for at det er denne grensedelingen som skal legges til grunn. Vurderingen beror imidlertid ikke utelukkende på matrikkelen.

Oppmålingen ble gjort to år før avtaleinngåelsen mellom tidligere eier av Sletten Gård og Hagen. Det momentet trekker i retning av at eiendomsgrensen ikke skal fastsettes etter matrikkelen. Saken ville gjerne stilt seg annerledes dersom oppmålingen ble gjort etter avtaleinngåelsen.

Vurderingen av hvor eiendomsgrensen skal fastsettes avhenger av en konkret helhetsvurdering.

Først og fremst vil det være relevant å se hen til om det foreligger en avtale mellom Nilsen og Hagen som regulerer hvor eiendomsgrensen skal trekkes.

Det fremstår klart fra faktum at det foreligger en eldre avtale fra 1981 mellom tidligere eier av Sletten Gård og Hagen hvor eiendomsgrensen skulle trekkes. At avtalen inneholdt et kart av hvor eiendomsgrensen skulle trekkes, trekker i konkret retning om at eiendomsgrensen skal fastsettes etter avtalen. På den andre siden er det ingen tydelige merker i terrenget som indikerer denne avtalen. Det taler for at avtalen ikke kan vektlegges i vurderingen.

Imidlertid fremstår det klar fra faktum at Nilsen fikk opplyst at grensen mot nord fulgte av en avtale med eier av Solvang Gård. Avtalen ble utarbeidet to år etter skylddelingen, det taler for at avtalen går foran matrikkelen.

Hagen anfører at det er de reelle eierforholdene som skal legges til grunn.

I dommen inntatt i Rt-1985-656 var det uenighet om hvor eiendomsgrensene skulle trekkes. Det var kollisjon mellom skylddeling- og oppmålingsforretning og grensene i marka. Høyesterett vurderte at de fysiske grensemerkene utgjorde hvor eiendommene grenset.

Dommen illustrerer at ved uenighet om grensesetting skal man ikke utelukkende se på dokumenter og hva som er registrert, men også de reelle forholdene. De reelle forholdene vil i stor grad være avgjørende i vurderingen av hvor grensen skal fastsettes.

Det kan argumenteres for at Nilsen burde ha sett at Hagen tok nytte av jord som i utgangspunktet etter matrikkelen var på Nilsen sin eiendom. Slik utøvelse fra Hagen sin side burde ha gitt en indikasjon på at grensene som var registrert i matrikkelen var endret. Utøvelse av eiendommen tilsier at avtalen skal legges til grunn i vurderingen av hvor eiendomsgrensen går.

Imidlertid kan slik nytte av jord vært å anse som tålt bruk fra Nilsen sin side. Slik jeg forstår faktum er det ingen klare merker i terrenget som tilsier at eiendomsgrensen gikk ved elven. Samtidig kan det også argumenteres for at Hagen ikke lenger har behov for jord, noe som kan trekke i retning av at eiendomsretten ikke går ned til elven.

Likevel må det tillegges stor vekt at Nilsen fikk opplyst at grensen fulgte av en avtale med eier av Skogheim Gård. At Nilsen har fått denne informasjonen er et tungtveiende argument for at avtalen er bestemmende for hvor grensen skal settes.

Etter en samlet vurdering er jeg kommet til at grensen må settes etter avtalen mellom tidligere eier og eier av Skogheim Gård. I vurderingen legges det stor vekt på at Nilsen har blitt opplyst om at grensene fulgte av avtale.

Nilsen sin anførsel fører følgelig ikke frem.

Konklusjon: Avtalen tilsier hvor eiendomsgrensen mellom Solvang og Sletten Gård går.

Spørsmålet blir dermed hvor eiendomsgrensen i elven går.

Nilsen anfører at grensen mellom eiendommene måtte anses for å ligge i elvebredden mot nord.

Det fremgår av vassdragsloven (heretter vdrl.) at "når en elv (..) danner skille mellom eiendommer, skal grensen gå etter djupålen i vassfare, hvis ikke annet følger av særlig hjemmel."

Utgangspunktet er at "djupålen" danner eiendomsgrensen. Imidlertid kan utgangspunktet avvikes dersom det foreligger "særlig hjemmel".

Spørsmålet blir dermed om det foreligger "særlig hjemmel".

En alminnelig språklig forståelse av "særlig hjemmel" tilsier at det skal legges vekt på om det er noen andre forhold som tilsier at grensen ikke skal settes etter "djupålen".

På den ene siden gjør Nilsen gjeldene at det ikke vil være naturlig om Sletten Gård har gitt fra seg rettigheter i elva, det henvises særlig til de ettertraktede lakserettighetene. Imidlertid

foreligger det ingen klare holdepunkter som underbygger et slikt syn.

Det foreligger ingen "særlig hjemmel".

Grensen settes da etter "djupålen" i vassfareet.

En alminnelig språklig forståelse av "djupål" tilsier at eiendomsgrensen skal settes ved det elvens dypeste punkt.

Konklusjon: Eiendomsgrensen skal dermed settes ved elvens dypeste punkt.

Del 2:

Twisten står mellom Erik Skogheim og Nilsen.

Den overordnede problemstillingen oppgaven reiser er hvor eiendomsgrensen mellom Sletten Gård og Skogheim Gård går.

Det rettslige grunnlaget for hvor den alminnelige eiendomsgrensen skal settes følger av ulovfestet rett.

I vurderingen vil alle relevante momenter være av betydning, jf. tidligere drøftelse.

Spørsmålet blir dermed om det foreligger klare holdepunkter for en slik grensesetting.

Det foreligger ingen oppmålingsforretninger eller andre dokumenter som gir en indikasjon på hvor eiendomsgrensen skal settes.

Nilsen hevder at man må se hen til bakgrunnsretten for å fastlegge eiendomsgrensene, når grensene ikke klart fremgår av dokumenter. Hun hevder at marbakkeregelen kommer til anvendelse.

Det fremgår av langvarig og samstemt rettspraksis at marbakkeregelen kommer til anvendelse for fastsettelse av eiendomsgrenser ut mot sjøen. I den foreliggende sak er det ikke eiendomsgrensene mot sjøen som er omtvistet, men eiendomsgrensen på land mellom to eiendommer. Marbakkeregelen kommer således ikke til anvendelse.

Det følger av rettspraksis at ved fastleggelse av eiendomsgrensen på land må det foretas en skjønnsmessig helhetsvurdering tatt alle relevante forhold i betraktning.

Skogheim Gård ble utskilt fra Sletten Gård i 1904. Isolert sett taler det for at eiere av Sletten Gård tydelig vet hvor eiendomsgrensen mellom eiendommene går og at eiendomsgrensen dermed skal settes ved vardene.

Imidlertid fremgår det av faktum at Nilsen er nye eiere. Det er ikke de som utskilte eiendommen fra Sletten Gård. Det trekker ikke i noe bestemt retning.

Nilsen blir opplyst om at eiendomsgrensen i vest var markert i terrenget. Skåningen mellom Skogheim Gård og Sletten Gård har flere markeringer.

Mellom eiendommene var det varder, en sti og lenger nede mot Sletten Gård var det rester fra et gammelt gjerde. Det er disse momentene som er kjernen i vurderingen av hvor eiendomsgrensen skal settes.

Skogheim anfører prinsipalt at grensen gikk langs restene av det gamle gjerdet. Nilsen motsetter seg dette.

Nede ved Sletten Gård var det rester fra gamle gjerder. Det er vanlig at det settes opp gjerder langs eiendomsgrensen, for å vise hvor eiendomsgrensen går. Dermed kan restene fra gjerdene indikere at det er her eiendommene grenses mot hverandre.

På den andre siden er det en dyretråkk sti oppfor det gamle gjerdet. Det er nærliggende at tidligere eier har satt opp gjerde for å hindre at andre dyr skal komme inn på eiendommen. På den andre siden er det også nærliggende at tidligere eier ikke har ønsket at egne dyr skal forlate gårdstunet.

Skråningen mellom eiendommene var fylt med steiner og delvis gjengrodd, dermed kan det argumenteres for at plasseringen av gjerde var det mest egnede stedet for å hindre at andre dyr eller egne dyr skulle forlate eiendommen. Momentet trekker i retning av at gjerdene ikke fastsetter eiendomsgrensene mellom eiendommene.

Samlet sett trekker momentene i retning av at de gamle gjerdene ikke fastsetter eiendomsgrensen mellom Skogheim Gård og Sletten Gård.

Anførselen til Skogheim fører følgelig ikke frem.

Spørsmålet blir dermed om vardene eller stien markerer eiendomsgrensen mellom eiendommene.

Vardene oppfor stien har stått der så lenge noen kunne huske. På den ene siden kan det argumenteres for at det er disse vardene som fastsetter hvor eiendomsgrensen går. Eiendommen ble utskilt i 1904, det er dermed nærliggende at vardene ble oppført i forbindelse med at eiendommen ble utskilt fra Sletten Gård. Momentet trekker i retning av at Skogheim Gård har eiendomsrett til vardene.

Det er ikke vanlig at en eier oppfører varder midt på egen eiendom. Det er ikke nærliggende at tidligere eier har oppført vardene. Momentet trekker i retning av at at vardene ble oppført da området ble utskilt fra Sletten Gård og at eieren har eiendomsrett til vardene og ikke lenger enn det.

Det var flere som gikk i området, det kan dermed argumenteres for at varderekken var til for å vise folket vei over fjellet til bygda. Imidlertid er det ikke vanlig at det oppføres en varderekke på et fjell for å vise vei. Momentet trekker ikke i noe bestemt retning. Samtidig er det nærliggende å tro at dersom varderekken var oppført for at folk skulle finne veien ned til bygda ville dette vært kjent blant befolkningen.

Hvorvidt eiendomsgrensen går til vardene beror imidlertid på en vurdering av dyretråkk stien.

Skogheim hevder at dyretråkk stien var et mer nærliggende alternativ til eiendomsgrense enn varderekken.

Imidlertid er det ingen klare holdepunkter som tilsier at eiendomsgrensen skulle trekkes her. Stien har ingen nær tilknytning til Skogheim Gård. Det fremstår klart fra faktum at stien er en hevdet bruksrett for turgåere og sauer. Dermed kan stien ikke være avgjørende i vurderingen av hvor grensene skal settes.

Skogheim gjør gjeldene at han alltid hadde hatt behov for å benytte dyretråkket for å komme ned til Glimeelva. Isolert sett taler det for at han har eiendomsrett ned til dyretråkket. Imidlertid er dyretråkket en hevdet bruksrett. Dermed er han uansett berettiget til å utøve stien ned til Glimeelva. Momentet trekker i retning av at eiendomsgrensen ikke går ned til stien.

Eiendommen i skråningen utgjorde gode ressurser til gårdsdrift, som ville være nyttig helt frem til 2000. Det er dermed nærliggende at den tidligere eier ikke utskilte denne delen av eiendommen.

På den andre siden gikk eiendommen gradvis fra å være gårdsbruk til å bli brukt som fritidseiendom. Grunnen til at eiendommen ble fraskilt Skogheim Gård var på grunn av at området ikke lenger ble brukt til gårdsdrift. Det kan dermed argumenteres for at den tidligere eieren ikke lenger har hatt behov for disse ressursene. Imidlertid ble eiendommen fraskilt i 1904. Det er nærliggende at eiendommen gradvis har gått fra å være gårdsbruk til fritidseiendom, og at det dermed enda var vanlig med gårdsdrift. Det er ingen klare holdepunkter som tilsier at eiendommen på dette tidspunktet hadde gått over til å kun være en fritidseiendom, og at skråningen ikke tilhører Sletten Gård.

Samtidig hadde Skogheim store skogsområder på vestsiden av eiendommen. Det trekker i konkret retning at den tidligere eier ikke har gitt Skogheim Gård store skogsområder på øst siden også. Dersom det ville være tilfelle, forstår jeg det slik at skogheim Gård ville være en betydelig større eiendom en Sletten gård. Det taler for at skråningen ikke tilhører Skogheim Gård.

Etter en skjønnsmessig helhetsvurdering er jeg kommet til at varderekken er hvor eiendommene grenser mot hverandre. Det legges avgjørende vekt på hvor lang tid vardene har stått der, og at det er nærliggende at vardene ble oppført da eiendommen ble utskilt fra Sletten Gård.

Konklusjon: Eiendomsgrensen mellom Skogheim gård og Sletten Gård går ved varderekken.

Del 3:

Tvisten står mellom Ingrid Nilsen og Eirik Skogheim

Eirik Skogheim anfører at han kan kjøpe sameieandelen til Henrik Nilsen. Ingrid motsetter seg dette.

Den overordnede problemstillingen oppgaven reiser er om Ingrid Nilsen har forkjøpsrett til å kjøpe den Henrik Nilsen sin sameieandel.

Det rettslige grunnlaget for å løse denne tvisten er sameigeloven (heretter saml). §11.

Sameigeloven gjelder der to "eig noko saman", jf. §1.

Det er uomtvistet at eiendommen er eid sammen av Henrik og Ingrid Nilsen. Loven kommer således til anvendelse.

Loven er deklatorisk, jf. §1. Bestemmelsene kommer kun til anvendelse dersom det ikke følger noe annet av avtale eller "serlege rettshøve", jf. §1.

I vår sak foreligger det ingen "serlege rettshøve" eller klar avtale som regulerer problemstillingen. Det må dermed ses hen til bakgrunnsretten §10.

Hovedregelen er at en sameier er berettiget til å avhende "heile eller noko av parten til kven han vil", jf. 10.

En naturlig språklig forståelse av bestemmelsen tilsier at en sameier selv kan bestemme hvem som skal kjøpe andelen.

Imidlertid følger det et unntak av denne bestemmelsen, jf. §11. Det fremgår av §11 at når en part i et sameie skifter eier, har "medeigarene forkjøpsrett".

En naturlig språklig forståelse tilsier at de andre sameierne har forkjøpsrett når den ene sameieren vil ut av sameiet.

Hensynet bak bestemmelsen er å sikre ryddige eierforhold.

Spørsmålet blir dermed om Ingrid er berettiget til å kjøpe andelen til Henrik Nilsen.

Ingrid er sameier sammen med Henrik Nilsen og kan dermed anses som "medeier", jf. §11. Det er dermed klart at hun har forkjøpsrett til hans sameieandel, forutsatt at hun betaler det andelen er verdt.

Konklusjon: Ingrid har forkjøpsrett.

Ord: 2170

2 Teorioppgave

Redegjør for prinsippet om «full erstatning», jf. skl. § 3-1 og 4-1, og redegjør kort for hvilke hensyn som ligger bak prinsippet.

Forklar deretter kort hvordan prinsippet om full erstatning ved personskader kommer til uttrykk i skadeserstatningsloven § 3-1 første til tredje ledd.

(Problemstillinger knyttet til skl. § 3-1 fjerde ledd skal det ikke redegjøres for.)

Skriv ditt svar her

Teorioppgave:

1.0 Innledning:

Utgangspunktet i norsk erstatningsrett er at skade bæres av den som rammes. Imidlertid er erstatning betinget av tre kumulative vilkår. Det må foreligge en erstatningsrettslig vernet skade, tilstrekkelig ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng mellom ansvarshendelsen og skaden. Dersom de tre kumulative vilkårene er oppfylt har skadelidte krav på erstatning. Utgangspunktet er at skadelidte har rett på "full erstatning". Prinsippet kommer indirekte til uttrykk i skl. §3-1 om personskader og §4-1 om tingskader. Samtidig kommer prinsippet uttrykkelig til grunn i rettspraksis. I denne oppgaven avgrenses det mot §4-1 om tingskader og unntak fra prinsippet om "full erstatning".

2.0 Hoveddel:

2.1 Legislative hensyn:

Prinsippet om "full erstatning" er bygget på flere grunnleggende hensyn. Hensynene som gjør seg gjeldene går igjen i erstatningsretten. Viktige hensyn bak prinsippet er behov for gjenopprettelse, prevensjon og rettferdighet.

2.1.1 Gjenopprettelse

Et grunneleggende hensyn bak prinsippet er at skadevolder skal gjenopprette tilstanden som forelå før skaden intrådte. Det foreligger ofte fysiske skader som ikke er mulig å gjenopprette. Lovgiver har dermed sett til at økonomisk kompensasjon er den nærmeste måten å gjenopprette tilstanden på.

2.1.2 Prevensjon

Et annet hensyn bak prinsippet er prevensjonshensynet. Prinsippet illustrerer at erstatning hos skadelidte står sterkt. På den måten kan prinsippet virke allmennpreventivt, ved at man ikke forsøker å gjøre skader som vil kunne medføre et erstatningsansvar.

2.1.3 Rettferdighet

Rettferdsforestillinger er et annet hensyn bak prinsippet. Det vil ikke være rettferdig om skadevolder ikke svarer fullt ut for tapet han har påført skadelidte.

2.2 §3-1 Personskader

2.2.1 Første ledd

Det fremgår av §3-1 første ledd at "erstatning for skade på person skal dekke lidt skade, tap i framtidig erverv og utgifter som personskaden antas å påføre skadelidte i fremtiden".

En alminnelig språklig forståelse tilsier at skadevolder først og fremst skal dekke tapet som skadelidte påføres ved primærskaden. Imidlertid fremgår det av bestemmelsen at skadevolder også skal dekke andre utgifter som kommer på grunn av skaden.

Første ledd illustrerer med andre ord at skadevolder skal dekke alle utgifter i tillegg til å dekke lidt skade. Prinsippet om full erstatning kommer indirekte til uttrykk i første ledd.

2.2.2 Annet ledd

Det følger av annet ledd at erstatning for "tap i inntekt og fremtidig erverv" må vurderes i lys av "skadelidtes muligheter for å skaffe seg inntekt". I vurderingen skal det legges vekt på "hans evner, utdanning, praksis, alder og muligheter for omskolering".

En naturlig språklig forståelse tilsier at prinsippet begrenser seg til skadelidtes arbeidsevne. Dersom skadelidte har mulighet til å arbeide, skal vedkommende ikke få erstatning som om hun ikke kunne arbeidet. Loven oppstiller en rekke momenter som det skal tas hensyn til i vurderingen av skadelidtes mulighet til å skaffe seg inntekt.

For eksempel: A jobber i en butikk. Arbeidsoppgavene går ut på å bære esker opp og ned til lageret. Det oppstår en hendelse hvor B skader A i armen. Skaden gjør at A ikke lenger kan bære opp esker til og fra lageret. Imidlertid kan hun skrive lister og ta telefoner på den samme arbeidsplassen. Eksempelet illustrerer at selv om skadelidte ikke har mulighet til å utøve akkurat den samme stillingen, skal det legges vekt på andre måter skadelidte har mulighet til å skaffe seg inntekt.

Det følger av rettspraksis at erstatningen settes etter en differansebetrakning mellom inntektene før skadehendelsen og inntektene etter. Differansen vil hun kunne få erstattet.

Videre fremgår det av §3-1 tredje ledd at det gjøres fradrag for offentlige ytelser. Prinsippet om "full erstatning" innebærer et samspill mellom velferdsordninger og erstatning. Erstatning skal være et supplement til de offentlige ytelsene (supplementprinsippet) skadelidte har fått.

2.2 Rettspraksis

Prinsippet om "full erstatning" er uttrykkelig lagt til grunn i rettspraksis. Dommen inntatt i Rt-2002-1436 (Bråtane-dommen) omhandlet en lastebil som kjørte på en ridejente. Jenten ble lam og varig skadet. Partene var enige om at det forelå erstatningsansvar. Spørsmålet for Høyesterett var hvordan erstatningen skulle settes. Høyesterett la i vurderingen vekt på at utgangspunktet var "full erstatning".

Ord: 645